

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
2022/641

Vår ref
22/612-

Dato
28. februar 2022

Dokument 8:89 S (2021-2022) - overtredelsesgebyr for feil forskrivning av blåresepter

Jeg viser til Dokument 8:89 S (2021-2022) oversendt fra Stortingets helse- og omsorgskomite i brev mottatt 7. februar 2022. Representantforslaget fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Marian Hussein og Seher Aydar inneholder forslag om å oppheve ordningen med overtredelsesgebyr som sanksjonsmulighet overfor leger som misbruker blåreseptordningen. Helse- og omsorgskomiteen ber om min uttalelse til representantforslaget.

Stortingsrepresentantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om endring av folketrygdloven § 25-6 a for å sikre at leger ikke kan ilegges overtredelsesgebyr for feil forskrivning av blåresepter.

Svar:

Innføring av overtredelsesgebyr ble vedtatt av den forrige regjeringen, etter at Riksrevisjonen i 2015 påpekte at det var behov for flere sanksjonsmuligheter mot leger som overtrer blåreseptordningen. Riksrevisjonen mente bl.a. at spennet fra informasjon og veiledning på den ene siden og til tap av retten til å praktisere for folketrygdens regning på den andre siden, var for stor. Videre pekte Riksrevisjonen på at Helsedirektoratet ikke bruker den sistnevnte sanksjonsmuligheten, fordi den vurderes som uforholdsmessig streng.

Regjeringen skal lojalt følge opp de lover som er vedtatt av Stortinget. Jeg er imidlertid opptatt av at denne ordningen, som trådte i kraft 1. januar 2022, ikke skal gi fastlegene ekstrabelastning eller skape utrygghet for pasientene. Jeg har derfor satt i gang en prosess

for å endre forskriften og retningslinjene, slik at loven ikke praktiseres urimelig. Jeg er opptatt av at vi skal skape en trygghet for at ingen leger vil bli ilagt gebyr under normale omstendigheter. Jeg ser på mulige løsninger som både ivaretar hensynet til behandlerne, pasientene og trygg forvaltning av folketrygdens ordninger.

Å styrke fastlegeordningen er en av hovedprioriteringene til regjeringen. Vi skal bygge tillit, ikke skape vanskeligere arbeidsforhold for fastleger i Norge eller utrygghet for pasientene.

Sanksjoner mot leger som overtrer eller misbruker blåreseptordningen er ikke nytt. Helfo har hele tiden hatt virkemidler ved feilforskrivning på blåresept. Overtredelsesgebyr kommer i tillegg til de sanksjonene som allerede eksisterer mot leger som misbruker blåreseptordningen.

Øvre utmålingsramme for overtredelsesgebyret er satt til to ganger grunnbeløpet i folketrygden (2G). Utmålingsrammen er basert på en vurdering av tilstøtende regelverk. Jeg mener imidlertid at denne øvre rammen er for høy og vil foreslå at taket for den øvre utmålingsrammen settes ned.

Helfo har ikke en plikt til å ilegge overtredelsesgebyr, men skal skjønnsmessig vurdere hva som er riktig reaksjonsform ved feil forskrivning. Helfo forholder seg her til en «virkemiddelpyramide» som spenner fra informasjon og veiledning, til tap av retten til å praktisere for folketrygdens regning og i siste instans politianmeldelse.

Som hovedregel skal mindre inngripende virkemidler brukes først. Eksempler på slike virkemidler er informasjon om hvordan regelverket skal forstås og pålegg om å endre forskrivningspraksis. Videre skal overtredelsesgebyr kun vurderes når det er åpenbart at forskrivningen er i strid med regelverket. Gebyret vil for eksempel kunne ilegges ved grove overtredelser eller ved gjentatte forskrivninger i strid med regelverket og etter at det både er gitt informasjon og stilt krav om endring av forskrivningspraksis. Det vil dog kunne tenkes helt spesielle tilfeller, der det avdekkes alvorlig og bevisst feilforskrivning. Det er i slike tilfeller det er lagt opp til at Helfo kan gå direkte til overtredelsesgebyr. Vedtak om tap av retten til å praktisere for trygdens regning er det sterkeste virkemiddelet som Helsedirektoratet (Helfo) har til å reagere overfor behandlere som yter tjenester på trygdens regning. Et vedtak om tap av retten til å praktisere for trygdens regning vil, i tillegg til retten til å forskrive på blåresept, også få konsekvenser for retten til å skrive legeerklæringer knyttet til blant annet sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd.

Jeg mener at det bør legges opp til å forskriftsfeste at Helfo ikke skal kunne hoppe over trinn i denne virkemiddelpyramiden med mindre det foreligger særlige grunner til det.

Jeg vil også vurdere om det er andre reaksjonsformer som er mer egnede. Jeg har merket meg at Legeforeningen mener at en midlertidig suspensjon av retten til å forskrive på blåresept, generelt eller for spesifikke grupper legemidler, er en mer egnet reaksjon enn gebyr. Dette vil jeg se nærmere på.

Jeg har merket meg at legene oppfatter overtredelsesgebyr som en svært streng personlig reaksjon. Dette vil også tas med i vurderingen.

Forslag til forskriftsendringer og revidert retningslinje vil bli sendt på offentlig høring.

Folketrygdloven § 25-6 a gir hjemmel for illeggelse av overtredelsesgebyr. Bestemmelsen fastslår at det er behandleren som kan ilegges gebyret og fastsetter skyldkravet. Det fremgår også av loven at nærmere bestemmelser om utmåling og betaling av overtredelsesgebyr fastsettes i forskrift. Dersom det i høringsprosessen dukker opp momenter av betydning for lovhjemmelen skal vi se nærmere på disse, og jeg vil komme tilbake til Stortinget dersom Stortinget bør ta stilling til saken på nytt.

Det vil ikke bli skrevet ut overtredelsesgebyr til leger etter dagens regelverk. Helsedirektoratet har trukket tilbake rundskrivet med retningslinjer for illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol